

Moenshof, Zonhoven (gemeente Zonhoven)

Programma van Maatregelen

Auteur:

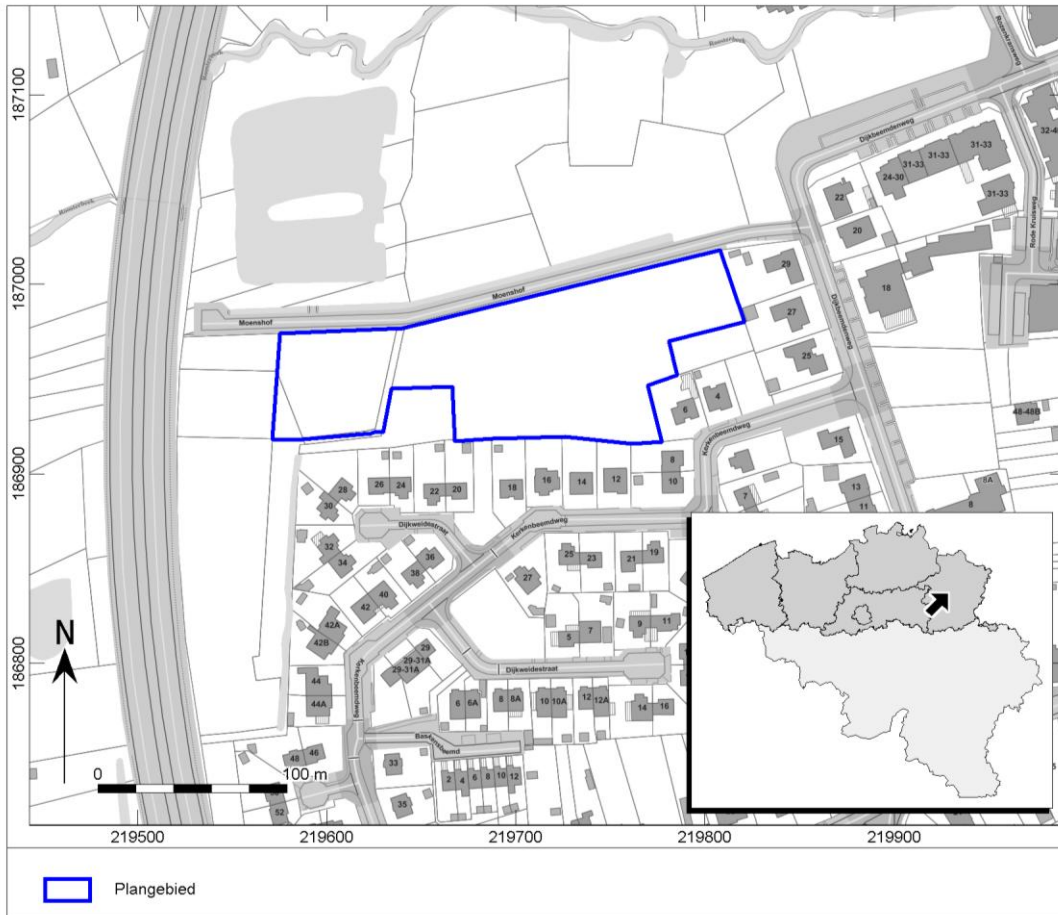
P.J.C. Valentijn (veldwerkleider)

Autorisatie:

P.L.M Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in de periode januari t/m maart 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Moenshof, Zonhoven (gemeente Zonhoven) (Afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek (prospectie zonder ingreep in de bodem) en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van appartementencomplexen met boven- en ondergrondse parking op deze locatie.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

In het kader van het vooronderzoek werd een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Op basis van de gegevens van het landschappelijk bodemonderzoek kon de geologische en bodemkundige situatie beschreven worden en kan duidelijk gesteld worden dat verder onderzoek geen kennispotentieel bezit. Het vooronderzoek kan dan ook als volledig worden gezien.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

De resultaten van het bureauonderzoek

Uit de omgeving van het plangebied zijn vindplaatsen en losse lithische vondsten uit de steentijd, een losse aardewerk scherf uit de Romeinse tijd, meerdere aardewerk concentraties uit de Middeleeuwen en greppels en grachten uit de Late Middeleeuwen bekend. Ten oosten van het plangebied, bij het gehucht Termolen, ligt de 'Holsteen': een zandsteen die in het Neolithicum als polijststeen is gebruikt.

Het plangebied bevindt zich op de grens van Quartaire dekzanden in het zuiden en afzettingen van de Roosterbeek in het noorden. Door de ligging nabij de beek is het een nat terrein dat aanzienlijk lager ligt dan de gronden ten zuiden en oosten van het plangebied, waardoor het waarschijnlijk te nat voor (permanente) bewoning. Hierbij moet echter wel een kanttekening gemaakt worden dat in het begin van het Holoceen het grondwater lager gelegen was dan nu, waardoor het niet per definitie te nat is geweest voor (kortstondige) bewoning.

Het bureauonderzoek wijst uit dat het plangebied is op enkele plaatsen is verstoord door de loop van een beek en enkele sloten. Mogelijk is de beek één of meerdere malen verlegd. Het historisch landgebruik, en daarmee de mate van verstoring, van de rest van het plangebied is niet bekend. Het terrein is te nat voor akker- en tuinbouw. Historisch werden beekgronden in de omgeving gebruikt voor turfwinning, visvijver, wei- en hooiland en hakhoutproductie. Recentelijk was het terrein bebost. Wortelgroei kan tot op grote diepte schade toebrengen aan eventuele archeologische resten. Op het terrein is bij sondering echter veen aangetroffen, wat eventuele archeologische resten mogelijk bedekt en afschermt voor latere activiteiten.

Dit gaf de volgende archeologische verwachting:

- Een Midden-Paleolithisch vondstniveau op en in de top van de Tertiaire afzettingen. De kans op aanwezigheid is echter klein, aangezien de top van deze afzettingen in latere tijden sterk zijn geërodeerd. Of de top verstoord zal worden is afhankelijk van de diepte van fundering (welke op moment van schrijven nog niet definitief is vastgesteld) en de dikte van de Quartaire dekzanden, welke beiden onbekend zijn.
- Een Laat-Paleolithisch en/of Mesolithisch vondstniveau kan vanaf de basis van het veen, indien aanwezig, tot in de top van het dekzand aangetroffen worden, maar de resten zijn mogelijk niet langer *in situ* door historisch landgebruik en bosgroei. Een sporenniveau ontbreekt over het algemeen voor deze perioden.
- Een sporenniveau uit het Neolithicum tot en met de middeleeuwen kan aangetroffen worden in de top van het dekzand, indien deze voldoende intact is. Afhankelijk van de ouderdom en de dikte van het veen is er een kans dat eventuele resten goed bewaard zijn, aangezien ze zijn afgedekt en daardoor mogelijk beschermd zijn door recente activiteiten.
- Kaartmateriaal vanaf de 18de eeuw laten zien dat het een moerassig en nat gebied is. Dit is mogelijk geruime tijd vóór de 18^e eeuw al het geval. Daarom zal is er een zeer lage trefkans op behoudenswaardige resten uit de late middeleeuwen en de Nieuw(st)e tijd. Bewoning zal zich met name geconcentreerd hebben langs de doorgaande wegen en dorpskern.

De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek

Het booronderzoek toont aan dat het plangebied zich in een verspoeld, moerassig beekdal bevindt zonder aantoonbare dekzand hoogten of intacte veenlagen. De oorspronkelijk zeer natte, dunne lemige en humeuze bodems (Sfpz of Sepz) zijn slechts in een klein deel van het plangebied intact gebleven. Het plangebied is vrijwel overal verstoord door natuurlijke verspoeling, rabatsloten, diverse (veen- en zand)afgravingen, een brede sloot en wortelgroei. Het potentiële archeologische niveau is dan ook verdwenen.

De verwachtingswaarde is voor alle perioden op basis van dit onderzoek afgewaardeerd naar laag.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.